

TOEN ! "DE OLDE HAYE"

Jan Willem Haye

Geboren op 17 mei 1881 te Wijhe.

Overleden op 14 november 1962 in Heino in *zijn* woning aan de Blankenvoortsweg te **Heino**.

Beroep: Dagloner/Handelaar in Pluimvee.

Jan Willem Haye trouwde in 1910 met Johanna Grotenhuis. Drie jaar later overleed zijn vrouw op 24 jarige leeftijd. Als weduwnaar met 2 kinderen hertrouwde hij in 1914 met Neeltje Bergwerf uit Scheveningen.

Uit dit tweede huwelijk werden acht kinderen geboren. Drie van zijn zonen worden genoemd in het boek 'Heino in crisisjaren en oorlogstijd'. Alle drie werden in de 2^e wereldoorlog gefusilleerd.

In de herinnering leeft hij voort, hij woonde aan de Blankenvoortsweg, zijn huis moest weg, een weg werd naar hem genoemd en ook die moest 'weg', iedere ontmoeting met hem werd omlijst door een mop, ieder jaar bezocht hij de volksfeesten in Lierderholthuis en..... hij reed dagelijks op zijn transportfiets !

de olde Haye

Ik kan hem nog heel goed herinneren. Het was een bijzondere en gezellige buurman. Als kind ging ik bij 'de olde Haye' voor op zijn transportfiets naar de Volksfeesten in Lierderholthuis. De te nemen brug voor de spoorwegovergang maakte in die tijd een flink kabaal. Het betrof n.l. een houten brug en buurman Haye legde daar natuurlijk nog even een schepje boven op ! Net als de 'schrik van Harculo' ! Oh, en wat hebben we veel gekaart. Er is wat af gejojerd in die tijd en een tussendoortje

bestond altijd uit een geintje.

Hayeweg

Vanwege bijdragen aan de ondergrondse werd **midden jaren vijftig** een weg naar de familie Hays genoemd: de **Hayeweg** !

Drie zonen van 'de oude Hays' werden in de 2^e wereldoorlog gefusilleerd.

De Hayeweg (van midden jaren vijftig) liep vanaf de Blankenvoortsweg naar de Zwolseweg, ter hoogte van waar in de oorlog een tank van de geallieerden door de Duitsers werd vernietigd. Mijn vader (Evert Jonkman) en 'de oude Hays' hebben mij die plek vaak aangewezen.

Herdenking met de Canadees Blair Cameron (1996)
- voor de bosrand liep de toenmalige Hayeweg -

Blair Cameron

Blair Cameron was de enig overlevende uit de door de Duitsers vernietigde tank. Mijn moeder Anna Jonkman- Ruitenberg bood eerste hulp aan deze Canadees. Zij heeft nog kunnen meemaken de terugkeer van Blair in **1996** naar de plek des onheils. Alhier een herdenkingsplaats van maken dat kon niet. Na enkele dagen moest het geplaatste kruis worden verwijderd.

De familie Hays zat tijdens de oorlog behoorlijk in het verzet. Drie zonen van onze buurman hebben het leven moeten laten. Daarom ook is het ook nu nog slecht te verteren dat die **Hayeweg** – ten behoeve van de rondweg die in **1984** werd geeraliseerd - - het 'veld' moest ruimen. Enig aandenken aan deze familie 'met lef' is met de grond gelijk gemaakt want ook de woning van deze opmerkelijke familie moest er aan geloven vanwege de rondweg. Als ik mijn gevoel laat spreken dan moet er weer een **HAYEWEG** komen.

Op de Algemene begraafplaats bevinden zich herinneringen aan de oorlog en met name de grafstenen van de familie Haye.

Jan Willem Haye Jr. werd in november 1943 gefusilleerd op 24 jarige leeftijd en zijn broer **Cornelis** werd gefusilleerd op 28 november 1943. Hij was 20 en **Paul Engelbertus Haye** werd gefusilleerd toen hij pas 19 jaar was.

Op **18 mei 1943** voltrok zich in Heino een drama !

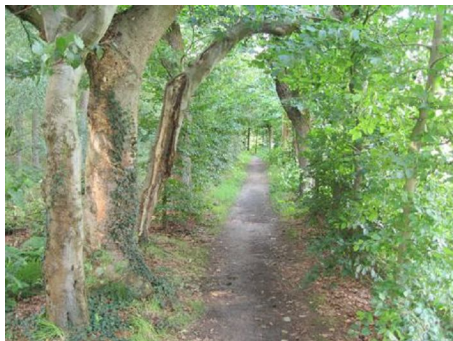
Zwollenaar Egbert Koopman, wonend in de volkswijk Assendorp, was een fanatiek NSB-er. en stapte die avond café Van Olst in Heino binnen. Op zijn jas droeg hij de zo gehate NSB- insigne.

In het café zijn dan Willem Haye (de zoon van oude Haye) en Klaas Muller. Klaas Muller moet zich melden voor Arbeitseinsatz in Duitsland. Dat zit die twee lang niet lekker ! Er ontstaat ruzie, echter de café baas ziet kans dit vuur te blussen. Koopman fietst wat later terug naar Zwolle, maar wordt al bij het Landgoed Den Alerdinck achterhaald door het tweetal. Haye mept Koopman van de fiets en Muller deelt rake klappen uit en ze begraven hem in het bos.

Dank zij de tip van een foute boer uit Windesheim, die een jongen kende die Haye en Muller die avond bij het bos had gezien, worden de twee gearresteerd. Er volgt een bekentenis ongetwijfeld na geweld. De represaille gaat verder dan de executie van Haye en Muller. Twee broers en een neef van Willem Haye worden ook opgepakt en gefusilleerd.

Allemaal dankzij die foute 'goede Nederlanders' die reageerden met een schouderophalen van eigen-schuld-dikke-bult. Die beide broers en neef hadden toch niets te maken met het gebeuren ?

Nog altijd is bij de Heinoers bekend het Koopmans paadje, nabij Kasteel Den Alerdinck.

Dit is Koopmans paadje. Aan de linkerkant gebeurde het !

Café van Olst waar de ruzie plaatsvond tussen Haye/Muller en NSB-er Koopman

Grafstenen familie Haye op de Algemene Begraafplaats van Heino

*Kaalslag t.b.v. de Rondweg.
Het huis van de familie Haye is nog net te zien !
Toen nog !*

*Op de plaats waar het huis van mevrouw Haye heeft gestaan,
staat even na 'de sloop' een caravan. (september **1983**)
Zij heeft zelf de telefoonaansluiting hersteld !*

*De woning van **Weduwe G.W. Haye (Dien)** werd door een plaatselijk sloopbedrijf afgebroken*

terwijl ze met haar kinderen door de politie op het bureau werd vastgehouden. Een en ander was het uitvloeisel van een onteigeningsprocedure die Rijkswaterstaat had aangespannen en 'gewonnen' om de rondweg aan te kunnen leggen.

De rondweg Heino werd officieel geopend door Mr. Pieter van Vollenhove op donderdag 4 oktober als voorzitter van de commissie voor de verkeersveiligheid. Bizar detail ! De rondweg rond Heino was nauwelijks geopend of Hans Wesseling (uitbater van d'Olde Bakker aan de Heinoseweg) verongelukte in de flauwe bocht van deze rondweg. Hans was eveneens een prima muzikant. Hij zat op de stoel naast mij bij de muziekvereniging 'Ons Genoegen'.

Protest

Er werd ook nog geprotesteerd tegen de komst van de rondweg. Tijdens de opening stond een groep demonstranten opgesteld. Deze mensen hebben- tevergeefs – gepleit voor een fietstunnel onder de rondweg door ter hoogte van de Dalfserweg. Op de borden stond ondermeer: **O, wat fijn, de rondweg mag er zijn . O wat rot we fietsen ons kapot.**

Inderdaad !

Tot op de dag van vandaag moeten zij (en wij) een behoorlijke kont om. Ook de toeristische weg vanuit Heino richting Dalfsen ging zo maar naar de 'knoppen'.

Als je dan bedenkt die financiële meevaller van **vier miljoen** dan had er zeker wel een tunneltje (bv. de '**Hayetunnel**') bij gekund !

En dan die waardering van de 'burgervader' over de vele grondeigenaren die dermate hebben meegewerkt aan de realisatie zodat de aanleg van de weg niet werd gestagneerd.

Nou, ik weet wel beter het ging met grote problemen gepaard !

En over die Hayeweg met zijn verleden ? Vergeet het maar ! Voorgoed van de aarde verdwenen. **Of toch niet ??**

Boos

Het Sallands dagblad schrijft:

De **weduwe Haje** en haar kinderen zijn buitengewoon boos op de overheidsinstanties die met de onteigening te maken hebben gehad. Ook bij de rol van de politie zetten ze grote vraagtekens. De weduwe vindt dat ze met haar kinderen als zware criminelen is behandeld. Een kleine tien man sterk heeft mevrouw Haje en haar kinderen (sommige geboeid) in een busje afgevoerd en een dag vastgehouden.

De weduwe heeft volgens haar zeggen twee nachten in een auto moeten slapen met haar kinderen. Vooral ook omdat het toewijzen van een vervangende woning niet goed zou zijn verlopen.

De weduwe heeft drie kinderen en verzorgt twee neefjes ! Broers van haar zijn in Heino actief geweest in het verzet. Naar de familie is een straat vernoemd.

Wat de courant niet vermeld is, dat in de oorlog drie broers van haar zijn gefusilleerd.
En.....wel heel wrang is het feit dat ook de **Hayeweg** moest verdwijnen !!

En wat zei een woordvoerder van de Gemeente Heino ? 'Ja het gaat om een inwonster van onze Gemeente **dat is alles**' en hij verwijst naar Rijkswaterstaat. Daar was niemand voor commentaar bereidbaar, aldus het Sallands dagblad van dinsdag 6 september 1983.

Trouwens ook mijn ouderlijke woning, Zwolseweg 40, stond in de weg.
Veel narigheid in die tijd ! Mijn vader (Evert Jonkman) vanaf 1951 invalide vanwege een ernstig motorongeluk moest weg van zijn vertrouwelijke plek. En mijn moeder had aldaar een bloemen – en groentetuin om U tegen te zeggen !

- opa en opoe Jonkman + zoon Evert (mijn vader) staan op zij van het huis -

(foto van voor de 2^e wereldoorlog)

Piet Haje

Zoon Piet woonde op zijn 'ouwe' dag in Rijswijk. Hij haddezelfde lach en humor als 'de Olde Haje'. Regelmatig bezocht hij de familie Jonkman zowel aan de Zwolseweg als de Lentheweg.

Anekdote

Wij (Ali + Flip) waren op vakantie en dochter Alike nam de honneurs waar aan de Lentheweg 10.

Piet Haye en Adri (zijn vrouw) waren op bezoek bij mijn vader en moeder. Piet zou wat rommel gaan verbranden en voegde wat petroleum toe om de brand er goed in te krijgen. Nou dat is gelukt. Een heel stuk van de bosrand is in vlammen opgegaan. Met 'man en macht' is groter onheil voorkomen !

Blankenvoortsweg

De Blankenvoortsweg wordt nog steeds vaak genomen door fietsers maar ook door ongewild gemotoriseerd verkeer ! En die naam is natuurlijk ook bekend geworden door het tot nog toe gerealiseerde Industrieterrein.

Huidige Blankenvoortsweg

*Maar de **Hayeweg** ? Nee, die is niet meer ! Waarom nadien geen weg genoemd is naar deze opmerkelijke familie ? Het kan nog !*

Of heeft de familie Hays teveel problemen veroorzaakt aangaande die toen naderende rondweg ? Dat is toch zeer begrijpelijk ?

Ik heb het in ieder geval van dichtbij meegemaakt !

En....de Hayeweg? Als alles mee zit dan komt er alsnog een Hayepad! Ik ga er voor!!

Tot slot !

De oude Hays (Jan Willem) overleed op **14 november 1962 !**

Na schooltijd hielp ik zijn zoon Adriaan regelmatig op het land. Die dag waren we aan het knollen plukken. Plots werd Adriaan weg geroepen. Hij moest naar huis, zijn vader was geheel plotseling overleden. Hoe ik ben 'thuis' gekomen met tractor en lading ? Dat weet ik niet meer !

Ik ga bijna met pensioen ! Dit moest er toch nog even uit !

Burgemeester Piet Zoon van Raalte kreeg als eerste deze bijdrage.

- Flip Jonkman -

Heino september 2010

